

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо виконавчих органів юридичних осіб та покращення інвестиційної політики»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо виконавчих органів юридичних осіб та покращення інвестиційної політики» (далі - проект Закону, законопроект) викликано необхідністю вдосконалення та подальшого розвитку вітчизняної правової системи корпоративного управління та впровадження міжнародного досвіду у сфері корпоративних відносин.

Стрімкий розвиток вітчизняного цивільного права, у тому числі корпоративного права, який спостерігається на даний час, робить актуальним застосування спеціальних юридичних конструкцій, раніше невідомих вітчизняній практиці. Диверсифікація та інтернаціоналізація цивільного обороту приводять до взаємопроникнення різних правових систем.

Механізм передачі повноважень виконавчого органу підприємств стороннім організаціям застосовується в розвинутих європейських країнах, досвід ринкових інститутів яких нараховує кілька століть - Нідерланди, Німеччина, Великобританія, а також у Російській Федерації. За всесвітньовідомий приклад можна привести мережі готелів під управлінням таких компаній як Marriott, Radisson, Hyatt, InterContinental, приклад у енергетиці – РАО ЄЕС, у металургії – СУАЛ, ЕвразХолдинг, УГМК, у машинобудівництві – Сєверсталь-Авто, Руспромавто, у нафтохімії – Єврохім, Нікос. Саме такі моделі управління застосовувались при реформуванні та реструктуризації підприємств. Водночас відсутність в Україні врегульованого на законодавчому рівні механізму передачі повноважень виконавчого органу юридичної особи іншій організації так і не дало можливості повною мірою використати сучасні моделі управління через керуючі компанії, існування яких передбачено нормами Закону України «Про холдингові компанії в Україні», моделі управління корпоративними правами держави, передбачені нормами Постанови Кабінету Міністрів України № 143 від 10 березня 2017 року «Деякі питання управління об'єктами державної власності».

Передача повноважень виконавчого органу юридичної особи іншій професійній організації як механізм корпоративного управління товариствами все активніше використовується у практиці діяльності господарських товариств. Причинами такої тенденції та мотивами прийняття таких рішень є:

- підвищення ефективності управління товариствами через передачу повноважень керуючій організації, яка має не тільки

висококваліфікованих працівників, а й володіє know-how технологій управління;

- необхідність виведення товариства із скрутного управлінського та фінансового становища;
- необхідність реформування та реструктуризація групи підприємств;
- централізація оперативного управління та формування вертикальної або горизонтальної системи управління групою взаємопов'язаних підприємств;
- профілактика корпоративних конфліктів та зниження ризику несумлінності менеджерів.

У європейських країнах, де керуючі компанії існують давно, подібні рішення надають можливість акціонерам/власникам вибирати оптимальні умови управління їх активами. Механізм передачі керуючій організації повноважень виконавчого органу товариства використовують холдингові структури для вибудовування єдиної системи управління дочірніми товариствами та регулювання їх фінансових потоків. У такому випадку механізм дозволяє зосередити оперативний контроль і управління усією господарською діяльністю складових ланок холдингу.

Сьогодні, в світлі реформістських поглядів законодавця, в час спрямування всього потенціалу для приведення законодавства України до європейських стандартів, з метою приєднання України до Європейського співтовариства, як ніколи існує потреба врегулювання механізмів управління юридичними особами, які запропоновано законопроектом, оскільки такі механізми відповідають потребам сьогодення, визначеним урядовими документами.

Запропонований законопроект корпоративний механізм дозволить вітчизняним компаніям:

- здійснювати безпосередній поточний контроль за оперативною фінансово-господарською діяльністю товариств;
- підвищити координацію дій взаємопов'язаних товариств, що сприятиме ефективному регулюванню фінансових потоків та оптимізації використання ресурсів;
- знизити витрати управління на централізації, у тому числі за рахунок залучення кваліфікованих спеціалістів, які будуть працювати в інтересах не одного товариства, а декількох товариств, що знаходяться під управлінням;
- розробляти та впроваджувати єдину стратегію розвитку, здійснювати централізацію планування, закупівель та контролю.

Таким чином, проект Закону впроваджує механізм корпоративного управління (механізм передачі повноважень виконавчих органів підприємств

керуючим організаціям), який у міжнародній практиці використовується для цілей підвищення ефективності управління підприємствами, зниження їх витрат.

2. Мета і цілі прийняття законопроекту

Метою та основним завданням проекту Закону є вдосконалення національного законодавства, яке регулює відносини корпоративного управління шляхом впровадження механізму передачі повноважень виконавчих органів підприємств сторонній організації, який використовується у світовій практиці.

3. Загальна характеристика та основні положення проекту Закону

Проектом Закону врегульовуються правовідносини з укладення договору про передачу повноважень виконавчого органу юридичної особи. Зокрема, відповідно до проекту Закону, за договором про передачу повноважень виконавчого органу юридичної особи одна юридична особа (кероване підприємство) передає, а інша юридична особа (керуюче підприємство) приймає та здійснює передбачені статутом, внутрішніми документами керованого підприємства та діючим законодавством усі повноваження одноосібного або колегіального виконавчого органу керованого підприємства. Часткова передача повноважень виконавчого органу юридичної особи не дозволяється. Правова природа відносин між керуючим підприємством та керованим підприємством полягає у заміщенні на певний час виконавчих органів такого керованого підприємства з автоматичним припиненням повноважень такого виконавчого органу. Укладення договору про передачу повноважень виконавчого органу юридичної особи створює обов'язки з надання управлінських послуг (послуг менеджменту) з боку керуючого підприємства на користь керованого підприємства. З точки зору права, договір про передачу повноважень виконавчого органу юридичної особи - це консенсуальний, взаємний, оплатний договір на надання послуг. Концепція такого механізму корпоративного управління передбачає, що керуюче підприємство заступає на місце виконавчих органів керованого підприємства, при цьому керуюче підприємство не бере в довірче управління майно керованого підприємства ні в цілому як майновий комплекс, ні в будь-якій частини. Договір про передачу повноважень виконавчого органу юридичної особи може бути укладений лише за наявності рішення вищого органу управління такого суб'єкта господарювання.

Керуючим підприємством може бути виключно юридична особа, яка створена у формі акціонерного товариства або товариства з обмеженою відповідальністю, що провадить свою діяльність відповідно до законодавства України з місцезнаходженням на території України та виключним видом діяльності якої є надання послуг з виконання повноважень виконавчого органу юридичної особи. Поєднання діяльності з виконання повноважень виконавчого органу юридичної особи з іншими видами господарської

діяльності забороняється, за виключенням випадків, передбачених законом. Керуюче підприємство діє від імені керованого підприємства без довіреності на підставі договору про передачу повноважень виконавчого органу юридичної особи.

При укладенні договору про передачу повноважень виконавчого органу юридичної особи сторони мають узгодити такі істотні умови: цілі, досягнення яких має забезпечити керуюче підприємство; перелік повноважень, які надаються керуючому підприємству; розмір та порядок визначення винагороди керуючого підприємства; відповідальність, що виникає у керуючого підприємства; визначення місця ведення діяльності для визначення місцезнаходження керованого підприємства.

У проекті Закону передбачається:

визначення змісту та порядок укладення договору про передачу повноважень виконавчого органу юридичної особи;

права та обов'язки керуючого підприємства та керованого підприємства;

правовий режим майна керованого підприємства;

відповідальність, умови та підстави відсторонення керуючого підприємства;

порядок припинення договору про передачу повноважень виконавчого органу юридичної особи;

порядок внесення в ЄДРПОУ інформації стосовно передачі повноважень виконавчого органу юридичної особи;

особливості регулювання трудових відносин членів органів управління господарських товариств.

Таким чином, передача повноважень виконавчого органу суб'єкта господарювання іншій юридичній особі, що врегульовується проектом Закону, не порушує цілісності правової системи України, а правові питання, які є супутніми при застосуванні запропонованого проектом Закону корпоративного механізму, можуть бути успішно вирішені із залученням систематичного тлумачення на основі діючих законодавчих актів.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Господарський кодекс України;

Цивільний кодекс України;

Закон України «Про господарські товариства»;

Закон України «Про акціонерні товариства»;

Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю»

Закон України «Про управління об'єктами державної власності»;

Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань»;

Кодекс законів про працю України;

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»;

Податковий кодекс України;

Закон України «Про захист економічної конкуренції».

Закон України «Про Кабінет Міністрів України»

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація запропонованого законопроекту не потребує додаткових бюджетних коштів, матеріальних та інших витрат.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття законопроекту

Прийняття проекту Закону надасть можливість суб'єктам права застосовувати провідні механізми корпоративного управління, які використовуються у міжнародній практиці, в цілях залучення високопрофесійних керівників для підвищення ефективності управління, вдосконалення організації господарської діяльності юридичних осіб.

Народний депутат України

Буймістер Л.А. (424)

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: БУЙМІСТЕР ЛЮДМИЛА АНАТОЛІВНА 5
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA10400000002923D00B12A7801
Дійсний до: 09.04.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 424д9/1-2020/48997 від 15.05.2020

78420